

Atklātības ziņojums

PricewaterhouseCoopers SIA

Par pārskata gadu,
kas beidzās 2017. gada
30. jūnijā

Saturs

Ievads	4
Stratēģija un vadība	5
Pārvaldība un juridiskā struktūra	7
Pārvaldība	7
Firmas struktūra	8
PwC tīkls	9
Globālie kvalitātes kontroles standarti	10
Vadības atbildība	11
Ētikas prasības	12
Neatkarības politika un tās nodrošināšana	14
Vadības neatkarības prakses apliecinājums	18
Pieņemšana un nepārtrauktība	18
Cilvēkresursi	21
Zvērinātu revidentu tālākizglītība	24
Iesaistes sniegums	25
Uzraudzība	27
Vadības paziņojums par iekšējās kvalitātes kontroles sistēmas darbības efektivitāti	29
Pēdējā kvalitātes nodrošinājuma pārbaude	29
Partneru atbildība	30
Korporatīvā atbildība	31
Finanšu informācija par pārskata gadu	34
Apliecinājums	35
Pielikums	36
Revidētās finanšu institūcijas un publiskās nozīmes uzņēmumi	36
PwC tīkla uzņēmumi	36

Ievads

PwC nolūks ir veidot uzticēšanos sabiedrībā un risināt svarīgas problēmas. Mēs esam uzņēmumu tīkls 158 valstīs ar vairāk nekā 236 000 cilvēku, kuri ir apņēmušies nodrošināt kvalitāti audita, biznesa konsultācijās un nodokļu pakalpojumos.

Šī ziņojuma mērķis ir iepazīstināt ar pasākumiem, kurus mēs turpinām veikt, lai uzlabotu mūsu Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu kvalitāti, ieguldot mūsu cilvēkus, tehnoloģijās un procesos.

**Zlata
Elksniņa-Zaščirinska**
PwC valdes priekšsēdētāja

Mūsdienu pasaulē pārmaiņas notiek nemitīgi un no tām neizbēgt. Mēs zinām arī to, ka dažas no tām ir paredzamas, turpretī citas – nav. Taču visu pārmaiņu pamatā ir tādas nozīmīgas tendences kā izmaiņas ekonomisko spēku sadalījumā, demogrāfiskās pārmaiņas un tehnoloģiskie atklājumi, kas pārveido visu apkārt esošo jaunā veidā. Šīs tendences ietekmē ne tikai to, ko mēs darām, bet arī kāpēc un kā.

Mūsu nolūks – vairogt uzticēšanos sabiedrībā un risināt svarīgus problēmu jautājumus – palīdz ieraudzīt jēgu un atbildēt uz daudziem jautājumiem, kuri sākas ar kāpēc. Ik dienu mēs redzam, kā mūsu klientu uzmanība ir vērsta uz izaugsmi, vienlaicīgi tiekot galā ar sarežģītiem apstākļiem, pastāvīgi pieaugošo konkurenci un riskiem. Mēs palīdzam klientiem kļūt par digitālām organizācijām, izmantot tehnoloģijas un mainīt līdzšinējo pieeju, jaunas vērtības radīšanas nolūkā, kā arī pieņemt apzinātus lēmumus un būt efektīvākiem.

Šis gads Latvijā bijis pārmaiņām bagāts. Saeima ir pieņēmusi jauno nodokļu reformu 2018. gadam, tostarp jaunu “Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu”. 2018. gada maijā stāsies spēkā jaunā ES Vispārīgā datu aizsardzības regula, ietekmējot ikvienu no mums. Regulas prasību apjoms un to radītais slogs uzņēmumiem arvien palielināsies. Ņemot to visu vērā, mēs cenšamies raudzīties uz pasauli

caur mūsu klientu acīm. Ieklausāties klientu vajadzībās un paredzam tās, palīdzot viņiem risināt problēmas un izmantot tehnoloģiju sniegtās iespējas. Lai palīdzētu viņiem tikt galā ar izaicinājumiem, izmantojam visu mūsu uzņēmuma uzņēmējdarbības virzienu un uzņēmumu kompetenču sniegtās iespējas.

Piemēram, kopīgas un ciešas sadarbības rezultātā starp PwC SIA Advisory komandu un PwC *Information Technology services* SIA tika izstrādāta elektronisko dokumentu aprīte visā pārvaldājumu pakalpojuma sniegšanas ciklā vadošajam dzelzceļa kravu pārvaldātājam Latvijā SIA “LDz Cargo”. Tas bija sevišķi izaicinošs projekts, jo e-pavadzīmes tika ieviestas pārvaldājumos starp Latviju un valstīm, kuras neatrodas ES. Tā kā PwC uzņēmējdarbība balstās uz cilvēkiem, mūsu uzņēmuma mērķis, kultūra un vērtības ir it visā, ko darām – mūsu darba pamatā ir godprātība, rūpība, vēlme radīt atšķirīgo, inovācijas un sadarbība. Mūsu globālo tīklu vieno mūsu vērtības, kuras par savām uzskata arī mūsu darbinieki visā pasaulē, neatkarīgi no viņu kultūras un valstiskās piederības un es priecājos redzēt, ka tas mums palīdz doties uz priekšu. Visiem kopā.

Zlata

Stratēģija un vadība

Par mūsu vadību īsumā

1 Ētika pirmajā vietā

“Cilvēki, ar kuriem es strādāju, atbalsta un demonstrē augstus ētikas standartus”

2 Nelokāma apņēmība nodrošināt kvalitāti

“Vadītāji, ar kuriem es strādāju, veicina uzņēmumā vienotu pieeju, lai nodrošinātu klientiem kvalitatīvus pakalpojumus”

No Global People survey, 2017. gadā

Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumi šodien

Kā klājas mūsu uzņēmuma Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu virzienam pašreiz? Neskatoties uz visiem pēdējo gadu satricinājumiem un saspringto ekonomisko stāvokli gan Centrāleiropas, gan Austrumeiropas (CAE) valstīs, gan PwC SIA, mēs lepojamies, ka mūsu prakse turpinājusi veiksmīgi attīstīties.

Šogad PwC CAE ieņēmumi no revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumiem sasniedza 287,7 miljonus USD jeb par 6,7 % vairāk nekā pērn. PwC var lepoties ar daudz ko. Iepriekšējo gadu laikā esam izveidojuši plašu uzņēmumu tīklu visās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs – 53 biroji 29 valstīs, 260 partneri un vairāk nekā 9700 darbinieku.

Tomēr izaicinājumu netrūkst. Iespējams, vislielākais izaicinājums ir saglabāt savus labākos klientus un savu klientu bāzi. Konkurence tirgū arvien pieaug. Kapitāla tirgos pašreiz ir kritums, ekonomiskās izaugsmes rādītāji visā mūsu reģionā ir ļoti zemi. Kļūst pamanāmāka regulējuma izmaiņu ietekme, tostarp ES Revīzijas reformas ietekme, ir nemitīgs spiediens uz cenu samazināšanu un konkurences palielināšanās – un te nu arī rodas izaicinājumi. Tas nozīmē, ka mums veikli un atbilstoši jāpielāgo sava uzņēmējdarbība, virzoties uz savu mērķu sasniegšanu.

Mūsu stratēģija paredz stāšanos pretī iepriekšminētajiem izaicinājumiem un 21. gadsimta prasībām atbilstoša revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma modeļa izveidi. PwC SIA Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu nodaļa vēlas palīdzēt saviem klientiem tikt galā ar straujajām izmaiņām, sekmēt viņu panākumus, vairojot vērtību un sniedzot pārliecību. Savā darbībā mēs balstāmies uz uzticēšanos savstarpējās attiecībās un tās turpmāku stiprināšanu. Mēs vēlamies, lai revīzijas pakalpojumi būtu inovatīvi, dinamiski un sekmīgi. Mēs pārkarojamies, veicam izmaiņas savos pakalpojumos un pielāgojam tos, izmantojot tehnoloģiskās inovācijas. Visbeidzot, mēs vēlamies, lai revīzijas prakses darbinieki lepotos ar mūsu darba kvalitāti, mūsu klientu bāzes kvalitāti un ar vērtību, ko vairojam saviem klientiem.

“Arī turpmāk mēs dosim priekšroku cilvēciskajām vērtībām un ētikai, nevis subjektīviem spriedumiem, tajā pašā laikā uzlabojot revīziju kvalitāti un efektivitāti, izmantojot lielo datu apstrādes paņēmienus un mācības ar datoru starpniecību.”

Revīzijas pakalpojumu kvalitāte un pārredzamība

Mūsu darba galvenais kritērijs ir kvalitāte. Tās nodrošināšana ir būtiska mūsu stratēģisko prioritāšu sasniegšanai. Tā kā kvalitāte vienmēr ir mūsu uzmanības centrā, arvien biežāk saņemam atsauksmes no saviem klientiem – viņi esot izvēlējušies mūsu revīzijas pakalpojumus to kvalitātes dēļ. Mēs veltām lielas pūles kvalitātes uzlabošanai un revīziju kvalitātes latīņas celšanai:

- izveidojot un uzturot stingras iekšējās kvalitātes kontroles sistēmas un uzraudzības procedūras (kā turpmāk aprakstīts šajā ziņojumā);
- izmantojot metodoloģiju, lai, cik vien iespējams, palielinātu būtisku problēmu konstatēšanas iespēju;
- padarot inovatīvu tehnoloģiju izmantošanu par mūsu metodoloģijas neatņemamu sastāvdaļu.

Ir jāgādā, lai vispusīgo revīzijas metodoloģiju, kas balstās uz progresīvajām tehnoloģijām, pielietotu atbilstoši kvalificēta komanda. Mēs rūpējamies par to, lai mūsu revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma nodaļas darbinieku darbs būtu vērst uz sadarbību, lai darbinieki pielietotu profesionālo skepsi un lai viņiem pietiktu drosmes risināt problēmas, tām rodoties. Šim nolūkam ir nepieciešams būtisks ieguldījums ikgadējo mācību semināru organizēšanā, kā arī tādas kultūras iedibināšana, kurā mūsu darbinieki apzinās, ka galvenā prioritāte ir kvalitāte.

Padarot mūsu revīzijas kvalitātes standartus pārredzamus, varam vairot uzticību tiem. Tāpēc ceram, ka daudzas no mūsu ieinteresētajām pusēm izlasīs šo ziņojumu. Vēl viens svarīgs mūsu pieejas pārredzamības aspekts ir paplašinātie revīzijas ziņojumi, kurus sniedzam biržās kotētiem uzņēmumiem.

Tajos ir ietverta sīka informācija par

mūsu revīzijas tvērumu un pieeju, būtiskumu, identificētajām riska jomām un revīzijā veiktajām darbībām.

Raugoties nākotnē

Raugoties nākotnē, visos aspektos redzam dominējam tehnoloģisko pārmaiņu ietekmi. Valda uzskats, ka mākslīgi viedo mašīnu attīstība novedīs pie tā, ka dažu profesiju, tostarp revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu sniedzēju, nākotne tiks apdraudēta, un ka mēs drīz vairs nebūsim vajadzīgi.

Mūsaprāt, ir svarīgi izvērtēt revolucionāro tehnoloģiju radītās iespējas un apdraudējumus ar atvērtu prātu. Ieviešot izmaiņas uzņēmējdarbībā, mēs paši spēsim mainīties un pielāgoties, taču ne tikai – mēs būsim atvērti radikālām izmaiņām, nenovirzoties no sava galvenā mērķa. Arī turpmāk mēs dosim priekšroku cilvēciskajām vērtībām un ētikai, nevis subjektīviem spriedumiem, tajā pašā laikā uzlabojot revīziju kvalitāti un efektivitāti, izmantojot lielo datu apstrādes paņēmienus un mācības ar datoru starpniecību. Taču, kas notiks, atskārstot, ka datori ir kļuvuši gudrāki par cilvēku? Iespējams, laikus, kad pasaule jau pārvaldīs mākslīgā intelekta mašīnas, revīziju speciālistu galvenā loma būs sniegt pārlicību, ka šo mašīnu ētikas principi ir iekodēti veidā, kas nodrošina cilvēces ilgtspējību. Tā būs liela atbildība, taču tā varētu būt mūsu profesijas nākotne.

Mēs sākam ar skaidrojumu par revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu nozīmi mūsdienās un beidzam ar to, ka revīzijas pakalpojumi turpmāk varētu iemantot vēl lielāku nozīmi. Esam lepnī uzņemties atbildību kā revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu speciālisti, kuri risina mūsdienu mainīgās pasaules sarežģītos jautājumus un stājas pretī izaicinājumiem. Mēs uzlabosim uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumus arī turpmāk, tiecoties uz savu mērķi – vairot sabiedrības uzticību un risināt svarīgas problēmas.

Pārvaldība un juridiskā struktūra

**Vadības komanda 2017. gada
31. oktobrī**

Zlata Elksniņa-Zaščirinska

Vadošā partnere
Valdes priekšsēdētāja
Latvijas Zvērināta revidente

Ilandra Lejiņa

Partnere
Valdes locekle
Latvijas Zvērināta revidente

Ilze Rauza

Nodokļu direktore
Valdes locekle

Lolita Čapkeviča

Revīzijas un uzņēmējdarbības
nodrošinājuma direktore
Valdes locekle
Latvijas Zvērināta revidente

Jana Smirnova

Revīzijas un uzņēmējdarbības
nodrošinājuma direktore
Valdes locekle
Latvijas Zvērināta revidente

Pārvaldība

PricewaterhouseCoopers Centrālās un Austrumeiropas dalīborganizāciju grupā, kas aptver 28 valstu teritoriju, darbojas vadības matricas sistēma. Ik pēc četriem gadiem katrs partneris vēlēšanās balso par grupas vadītāju, kurš tad ieceļ valdi, kurā tiek pārstāvēti gan teritoriju galvenie vadītāji, gan operatīvie vadītāji no funkcionālajām un saimnieciskās darbības līnijām. Valde ir atbildīga par plašāku uzņēmējdarbības mērķu izvirzīšanu un atbilstības nodrošināšanu *PwC International* politikai.

Ģeogrāfiskā griezumā, katras uzņēmējdarbības pamatvirziena (revīzija, nodokļu jautājumi, juridiskie jautājumi un biznesa vadības un finanšu konsultācijas) politiku un darbības mērķus izvirza uzņēmējdarbības virziena vadības grupa.

Reģionālās valdes pārraudzību partneru vārdā veic vēlēta reģionālo Partneru padome, kura apstiprina pamata politiku un lēmumus, kuri ietekmē partneru un uzņēmuma darbību.

Katram vietējam uzņēmumam ir sava valde atbilstoši vietējām balsstiesību normām. Valde apstiprina visus lēmumus par svarīgākajiem uzņēmējdarbības un tiesiskiem jautājumiem.

PwC darbību vada valde, kas sastāv no 5 valdes locekļiem, 4 no kuriem ir Latvijas zvērināti revidenti. Valdes pienākums ir vadīt uzņēmumu un pārstāvēt tā intereses.

Firmas struktūra

“PwC SIA cieši sadarbojas ar advokātu biroju PwC Legal un PricewaterhouseCoopers Information Technology services SIA (PwC ITS).”

PricewaterhouseCoopers SIA (PwC) ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kuras dalībnieks ir Ungārijā reģistrētā PricewaterhouseCoopers Konyvvizsgalo Kft. (100%). Šī uzņēmuma galīgie īpašnieki ir PricewaterhouseCoopers partneri mūsu Centrālās un Austrumeiropas uzņēmumos.

PwC sadarbojas ar pārējām Centrālās un Austrumeiropas dalīborganizācijām, kā arī vietējiem PwC uzņēmumiem - advokātu biroju PwC Legal un *PricewaterhouseCoopers Information Technology services SIA (PwC ITS)*, tādējādi nodrošinot plašu un vispusīgu profesionālo pakalpojumu klāstu Latvijā. Visas vienības ir daļa no globālā PwC tīkla., lai nodrošinātu pakalpojumus vietējiem un kopējiem starptautiskiem klientiem, kuri darbojas šajā reģionā. Šī sadarbība

tiek organizēta ar reģionālās vadības grupas palīdzību, kura papildus šo reģionālo uzņēmumu atbildības nodrošināšanai PwC International politikai un kārtībai, veicina kopēju resursu, risku vadības politikas un kvalitātes standartu ieviešanu.

Katras valsts dalīborganizācijai ir arī izveidota pašai sava vadības struktūra atbilstoši attiecīgajām likumdošanas un operatīvajām prasībām. Šāda juridiskā struktūra un tīkla izkārtojums nodrošina katra uzņēmuma elastību un autonomiju, kas ļauj ātri un efektīvi reaģēt uz situāciju vietējā tirgū. Tā arī atspoguļo faktu, ka vairākumā valstu likumdevējas institūcijas tiesības praktizēt kā revidentu uzņēmumiem piešķir vietējiem uzņēmumiem, kuros vietējiem profesionāliem zvērinātiem revidentiem (vai Eiropas Savienībā – revidentiem un/ vai ES zvērinātu revidentu uzņēmumu kombinācijai) ir vismaz vairākuma līdzdalība vai kontrole.

PwC tīkls

“Esot šīs tīkla dalībniekam, nozīmē īstenot kopīgi noteiktu politiku un uzturēt definētos tīkla standartus.”

PwC ir globāls, savstarpēji neatkarīgu dalīborganizāciju tīkls, kas sastāv no uzņēmumiem, kuri darbojas valstīs visā pasaulē. PwC SIA ir dalīborganizācija PricewaterhouseCoopers International Limited („PwC International”), Lielbritānijā reģistrētā, ar tās dalībnieku garantijām ierobežotas atbildības sabiedrībā. PwC International nodrošina PricewaterhouseCoopers vārda izmantošanu. Dalīborganizācijas dalās zināšanās, prasmēs un resursos ar mērķi nodrošināt augsta līmeņa pakalpojumus klientiem visā pasaulē. Izmantojot kopēju metodiku, zināšanu bāzes, tehnoloģijas, augsti specializētu ekspertu pieejamību un pārdomātu vadības pieeju, mūsu uzņēmumiem ir nodrošināts atbalsts ikkatrā valstī. Esot šīs tīkla dalībniekam, nozīmē īstenot kopīgi noteiktu politiku un uzturēt definētos tīkla standartus. Katra PwC dalīborganizācija veic kvalitātes kontroles un atbildības uzraudzības pasākumus attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, ētiku, komercdarbības praksi, kā arī strikti noteiktas prasības pēc atbildības, neatkarības uzraudzības un aizsardzības.

PricewaterhouseCoopers International Limited

PwC ir dalīborganizācija PricewaterhouseCoopers International Limited („PwC International”), Lielbritānijā reģistrētā, ar tās dalībnieku garantijām ierobežotas atbildības sabiedrībā. PwC International nodrošina PwC dalīborganizāciju tīkla struktūru. PwC International nesniedz pakalpojumus klientiem. PwC International galvenie uzdevumi ir identificēt vispārējās tirgus izdevības un attīstīt ar tām saistītas stratēģijas, stiprināt PwC iekšējo produktu, prasmju un zināšanu tīklus un PwC zīmolu un darboties, lai nodrošinātu vienotu riska un kvalitātes

standartu konsekventu izmantošanu dalīborganizācijās, tai skaitā neatkarības standartu atbilstību. PwC International dalīborganizācijas nedarbojas kā PwC International aģenti ne sniedzot pakalpojumus klientiem, ne citādi, un PwC International nedarbojas kā tā dalīborganizāciju aģents. PwC International nav ne tiesību, ne varas, lai kontrolētu jebkuras no dalīborganizācijām pieņemto profesionālo viedokli. PwC International neuzņemas nekādu atbildību par jebkuras dalīborganizācijas darbībām vai nolaidību.

PwCIL pārvaldes institūcijas ir:

- **Globālā valde**, kas ir atbildīga par PwCIL pārvaldību, tīkla vadīšanas komandas uzraudzību un tīkla standartu apstiprināšanu. Valdei nav ārējas funkcijas. Valdes locekļus ievēl partneri no visiem PwC uzņēmumiem visā pasaulē ik pēc četriem gadiem.
- **Tīkla Vadības komanda**, kas ir atbildīga par PwC tīkla vispārējās stratēģijas un standartu noteikšanu, kurus PwC uzņēmumi piekrīt ievērot.
- **Stratēģijas padome**, kas sastāv no tīkla lielāko PwC uzņēmumu līderiem, izstrādā Tīkla stratēģisko virzienu, pielāgo un veicina tā īstenošanu.
- **Tīkla izpildvaras komandu ieceļ Tīkla Vadības komanda**. Tās locekļi ir atbildīgi par komandu vadīšanu Tīkla firmās, lai koordinētu darbības visās mūsu uzņēmējdarbības jomās.

PricewaterhouseCoopers Centrāleiropas un Austrumeiropas izpilddirektore *Olga Grygier-Siddons* ir Stratēģijas padomes locekle un uztur mūsu attiecības ar tīkla vadītāju komandu.

Globālie kvalitātes vadības standarti

Mūsu klientu apkalpošanas pieeja

No Global People survey 2017. gadā

“Vadītāji, ar kuriem es strādāju, veicina uzņēmumā vienotu pieeju, lai nodrošinātu klientiem kvalitatīvus pakalpojumus.”

Mūsu revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles sistēma balstās uz Starptautiskās revīzijas un apliecināšanas standartu padomes izdoto Starptautisko kvalitātes kontroles standartu Nr. 1 “Kvalitātes kontrole komercsabiedrībām, kas veic finanšu pārskatu revīzijas un pārbaudes, kā arī citus apliecināšanas un ar to saistītu pakalpojumu uzdevumus,” kā arī LR Revīzijas pakalpojumu likumu un atbilstoši tā 31.¹ pantam izdotajiem MK noteikumiem Nr. 75 par zvērinātu revidentu un zvērinātu revidentu komercsabiedrību darba organizāciju. Minētais standarts attiecas uz komercsabiedrībām, kas veic finanšu pārskatu revīzijas, ziņo par ieguldījumu apkārtrakstiem un sniedz citus apliecināšanas pakalpojumus, ja tie attiecas uz darbībām, par kurām tiek ziņots publiskajā telpā un kuras tādejādi ir sabiedrības interesēs. Minētā standarta mērķis ir panākt, lai komercsabiedrība izveido un uztur kvalitātes kontroles sistēmu, kā arī iegūt pamatotu pārliecību, ka –

- komercsabiedrība un tās darbinieki ievēro profesionālos standartus un normatīvo aktu prasības;
- komercsabiedrības vai projektu partneru izdotie ziņojumi atbilst apstākļiem.

Detalizēts mūsu kvalitātes kontroles pasākumu apraksts ir izklāstīts mūsu PwC Revīzijas metodiskajos norādījumos un PwC Riska vadības

politikas pamatnostādņēs. Galvenās politikas, nostādnes, procedūras un darbības ir iestrādātas kā neatņemama mūsu ikdienas darba sastāvdaļa.

Mūsu kvalitātes vadības standartu ievērošana un kontrole ietver 6 elementus:

- Vadības atbildība par kvalitāti;
- Ētikas prasības;
- Klientu akceptēšanas un sadarbības turpināšanas un specifisku darba uzdevumu akceptēšanas vai turpināšanas procedūras;
- Personāla vadību;
- Darba uzdevuma izpildi;
- Pārraudzību.

Tālāk nodaļās ir aprakstīts, kā savā darbā ieviešam visus iepriekšminētos elementus. Dažus no tiem pārskata mūsu regulators. Politika un procedūras, kas veido mūsu kvalitātes vadības sistēmu, ir dokumentētas, un pastāv uzraudzība, kas ļauj mūsu uzņēmuma vadībai pārskatīt, cik lielā mērā politikas un procedūras darbojas efektīvi. Mēs regulāri veicam mūsu sistēmas un darbību efektivitātes iekšējo pārskatīšanu. Turklāt PwC tīkls uzrauga uzņēmuma atbilstību PwC tīkla riska pārvaldības standartiem. Partneri un personāls, izmantojot obligātās apmācības un citus tehniskos saziņas līdzekļus, informē partnerus un darbiniekus par uzņēmuma iekšējo kvalitātes kontroles sistēmu atjaunināšanu un izmaiņām, kā arī par jautājumiem, kam nepieciešama pastiprināta uzmanība.

Vadības atbildība

“Mūsu darbinieku aptaujas rezultāti uzrāda labus rezultātus jautājumos par kvalitāti, darbiniekiem un kultūru.”

Centrālās un Austrumeiropas (CAE) reģionā PwC darbojas kā integrēta prakse reģiona līderu vadībā un kā viena ekonomiskā grupa. Revīzijas pakalpojumu stratēģiju, vadības komandu un pārskatu sniegšanas struktūru vada CAE reģiona revīzijas pakalpojumu līderis, kuru atbalsta reģionālā revīzijas pakalpojumu vadības grupa – galvenā revīzijas pakalpojumu līderu grupa. Šajā grupā ietilpst nodaļu līderi kvalitātes un riska jautājumos, galvenais revidents/pārveides līderis un teritoriālie revīzijas pakalpojumu līderi (galvenokārt no lielākajām CAE teritorijām).

Mūsu cieņu pret kvalitāti apliecina mūsu izveidotās riska un kvalitātes kontroles struktūras un tām piešķirtie augstākā līmeņa resursi. Reģionālās revīzijas pakalpojumu vadības grupas paspārnē strādā riska un kvalitātes līderu komanda, kuras priekšsēdētājs ir CAE reģiona revīzijas pakalpojumu līderis un kurā ietilpst CAE reģiona kvalitātes pārbaudes līderis, CAE reģiona riska vadības partneris, CAE reģiona galvenais revidents/pārveides līderis, CAE reģiona izglītības un attīstības līderis, CAE reģiona galvenais kvalitātes vadītājs attiecībā uz Starptautisko kvalitātes kontroles standartu Nr. 1, CAE reģiona galvenais grāmatvedis, CAE-ASV grāmatvedības un pārskatu sniegšanas grupas līderis un CAE reģiona iekšējo juridisko pakalpojumu līderis. Šī grupa organizē regulāras sapulces galveno riska un kvalitātes jautājumu saskaņošanai,

nosaka riska un kvalitātes stratēģiju, kā arī organizē regulāru informācijas apmaiņu par revīzijas pakalpojumu riska un kvalitātes jautājumiem. CAE reģiona augstākajā līmenī kvalitātes “toni” nosaka reģiona un teritorijas līderu komandas, lai ikviens darbinieks apzinātos revīzijas pakalpojumu kvalitātes svarīgumu. Lai gan uzmanība ir pastāvīgi pievērsta izaugsmei un efektivitātei, šie abi mērķi līderu izsūtītajos paziņojumos nav svarīgāki par kvalitātes un riska apsvērumiem. Tieši otrādi – līderu grupa vienmēr uzsver, ka kvalitāte un efektivitāte var pastāvēt līdzās. Mūsu jaunākās PwC globālās darbinieku aptaujas lielā mērā uzrāda labus rezultātus jautājumos par kvalitāti, darbiniekiem un kultūru. Šīs aptaujas arī norāda virzienu, kurā mums jāstrādā saistībā ar mūsu darbinieku noslodzi. Mēs aktīvi strādājam pie tā, lai mūsu darbinieku noslodze būtu saprātīga. Ikgadējā partneru un direktoru klientu portfeļa pārskatīšana ļauj mums aktīvi kontrolēt mūsu projektu līderiem izvirzītās prasības. Mēs arī pievēršam uzmanību darba paātrināšanai, lai varētu darbu sadalīt vienmērīgāk visa gada garumā un samazināt augstākos “pīķus.” Mēs proaktīvi reaģējam uz PwC globālajām darbinieku aptaujām un nepārtraukti meklējam iespējas uzlabot darba/privātās dzīves līdzsvaru, kā arī citas iespējas labāk motivēt darbiniekus, lai tie turpinātu strādāt PwC. Mēs turpināsim uzlabot šo jomu arī nākamgad.

Ētikas prasības

PwC ievērojam Starptautiskās grāmatvežu ētikas standartu organizācijas (IESBA) Grāmatvežu profesionālās ētikas kodeksu un tas sevī ietver:

Godprātību - būt taisnīgiem un godīgiem visās profesionālajās un biznesa attiecībās.

Objektivitāti - neļauties neobjektivitātei, interešu konfliktam vai citai nevajadzīgai ietekmei, ignorējot profesionālos vai biznesa lēmumus.

Profesionālu kompetenci un pienācīgu rūpību - saglabāt profesionālās zināšanas un prasmes līmenī, kas nepieciešams, lai nodrošinātu, ka klients vai darba devējs saņem kompetentu profesionālo pakalpojumu, pamatojoties uz esošo praksi, likumdošanu un tehniku, un rīkoties rūpīgi un saskaņā ar piemērojamiem tehniskajiem un profesionālajiem standartiem.

Konfidencialitāti - ievērot konfidencialitāti informācijai, kas iegūta profesionālo un biznesa attiecību rezultātā, un neatklāt šādu informāciju trešajām pusēm bez pienācīgas un īpašas pilnvaras, ja vien nav juridisku vai profesionālu tiesību vai pienākuma atklāt informāciju, nedz izmantot informāciju profesionālam grāmatvedim vai trešajām pusēm personīgām vajadzībām.

Profesionālu uzvedību - ievērot attiecīgos likumus un noteikumus, kā arī izvairīties no jebkādam darbībām, kas diskreditē profesiju.

Turklāt visām PwC tīkla komercsabiedrībām piemērojamie PwC iekšējie standarti aptver daudzas un dažādas jomas, tostarp ētiku un profesionālo uzvedību, neatkarību,

noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, konkurences izkropļojumu un korupcijas novēršanu, informācijas aizsardzību, komercsabiedrības un partneru nodokļus, normatīvos aktus par sankciju piemērošanu, iekšējo auditu, iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu. Mēs nopietni uztveram šos pienākumus un cenšamies ievērot ne tikai ētikas prasību burtu, bet arī garu. Visiem partneriem un darbiniekiem tiek organizētas regulāras obligātās apmācības un novērtējumi, kuru ietvaros tiek iesniegti ikgadējie atbilstības apstiprinājumi, lai veicinātu pareizu izpratni par ētikas prasībām, saskaņā ar kurām mēs darbojamies. Visi partneri un darbinieki atbalsta un ievēro PwC tīkla izstrādātos standartus, savukārt PwC SIA lideri uzrauga šo prasību ievērošanu.

PwC SIA ir ieviesis PwC tīkla standartus, tostarp uzvedības kodeksu, un ar to saistītos iekšējās kārtības noteikumus, kuros ir skaidri aprakstīta uzvedība, kāda tiek sagaidīta no mūsu partneriem un darbiniekiem – uzvedība, kas ļaus mums nopelnīt to uzticību, ko vēlamies baudīt. Ņemot vērā daudzās un dažādās situācijas, kādās var nonākt mūsu darbinieki, PwC tīkla standarti sniedz skaidrojumus dažādos apstākļos, bet ar kopēju mērķi – rīkoties pareizi. Kļūstot par PwC SIA darbinieku vai partneri, ikviens ir saņēmis PwC globālā uzvedības kodeksa elektronisku kopiju – tā ir iekļauta jauno darbinieku atbilstības apstiprinājumos. Savas profesionālās karjeras laikā darbinieku pienākums ir dzīvot saskaņā ar kodeksā nostiprinātajām vērtībām. Centrālās un Austrumeiropas (CAE) reģiona ētikas un profesionālās uzvedības līderis pārrauga ētikas jautājumus. Turklāt katrā reģiona valstī ir vietējā ētikas un profesionālās uzvedības komanda, kuru vada vietējais ētikas un profesionālās

Kādi ir trīs galvenie iemesli, kādēļ klienti ieteiktu PwC pakalpojumus?

Eksperti

apvieno komandu, kas demonstrē tehniski augstas zināšanas, kvalitāti un atbalsta klienta intereses

Attiecības

koncentrējas uz uzticamu attiecību radīšanu un uzturēšanu ilgtermiņā

Komunikācija

Klausās un aktīvi atbild uz klientu vajadzībām

uzvedības līderis. Viņa galvenā loma ir veidot ētikas kultūru savā teritorijā un nodrošināt PwC tīkla ētikas un atbildības standartā iekļauto ētikas un profesionālās uzvedības elementu izpildi:

- Noteikt atbilstošu “toni” augstākajā līmenī ar līderu paziņojumu palīdzību;
- Nodrošināt iespēju ziņot par aizdomām, nebaidoties no atriebības, un organizēt atbilstošas pārbaudes;
- Iepazīstināt visus partnerus un darbiniekus ar uzvedības kodeksu un iekšējās kārtības noteikumiem;
- Veicināt tīkla komercsabiedrību atbildību rīkoties taisnīgi un godprātīgi, vajadzības gadījumā objektīvi apstrīdot nepieļaujamu rīcību;
- Būt informētiem par aktualitātēm un labāko profesionālo praksi ētikas jomā, kā arī palīdzēt līderiem izvērtēt un kontrolēt riskus savās atbildības sfērās;
- Proaktīvi attīstīt līderu atbildībā esošās nodaļas, ņemot vērā normatīvo aktu un tirgus apstākļu izmaiņas;
- Izstrādāt stratēģijas, reaģējot uz tendencēm, tostarp PwC globālās darbinieku aptaujas vietējiem rezultātiem un ētikas palīdzības dienesta datiem, kā arī sadarboties ar citām nodaļām savā teritorijā, lai uzlabotu uzvedību;
- Kalpot par paraugu ētiskai uzvedībai, kas atbilst PwC mērķim un vērtībām.

Vietējam ētikas un profesionālās uzvedības līderim ir tieša piekļuve augstākajai vadībai, tostarp valsts vadošajam partnerim, un iespēja pieņemt nozīmīgus lēmumus, kas ietekmēs teritorijas stratēģiju. Ētikas un profesionālās uzvedības

programmas galvenie elementi ir šādi:

- Periodiska informācijas apmaiņa starp partneriem un darbiniekiem;
- Apmācības jaunajiem partneriem un darbiniekiem, kā arī dažādi kvalifikācijas celšanas kursi;
- CAE reģiona ētikas palīdzības dienests, kas ļauj anonīmi nosūtīt jautājumus profesionālās uzvedības līderim, kuram paralēli darbojas arī globālais konfidencialās saziņas rīks ar iespēju sniegt informāciju anonīmi;
- Ētikas jautājumu pārbaudes veikšana saskaņā ar CAE reģiona sūdzību un apgalvojumu izskatīšanas politiku.

CAE reģiona sūdzību un apgalvojumu izskatīšanas politika nosaka kārtību, kādā jāziņo un jāizmeklē ētikas jautājumi. Ja tiek saņemts ziņojums vai rodas aizdomas par uzvedības kodeksa iespējamu pārkāpumu, tiek veikti pasākumi, lai šādu gadījumu pārbaudītu un vajadzības gadījumā labotu situāciju. Visi ētikas jautājumi ir jāatrisina. Partneri un darbinieki tiek mudināti ziņot par savām aizdomām taisnīgā, godīgā un cieņpilnā veidā. PwC ir apņēmis aizstāvēt personas pret darbībām, kas veiktas atriebības nolūkā. Ētikas jautājumu pārbaudes laikā konstatētās nepilnības komercsabiedrības sistēmās vai iekšējās kārtības noteikumos ir jālabo.

CAE reģionā ir izveidots arī reģionāls rīks, kas pieejams visiem partneriem un darbiniekiem, lai nosūtītu anonīmus jautājumus ētikas un profesionālās uzvedības komandai.

Personas, kas nav PwC darbinieki, tostarp mūsu klientu darbinieki, var iesniegt jautājumu arī anonīmi, izmantojot globālo PwC saziņas rīku, kas pieejams <http://pwc.com>.

Neatkarības nodrošināšana

“PwC uzņēmumiem, to partneriem un darbiniekiem ir jāievēro objektivitātes, integritātes un profesionālās uzvedības pamatprincipi. Attiecībā uz audīta klientiem, šo prasību pamatā ir neatkarība.”

Kā finanšu pārskatu revidentiem un cita veida profesionālo pakalpojumu sniedzējiem, PwC uzņēmumiem, to partneriem un darbiniekiem ir jāievēro objektivitātes, integritātes un profesionālās uzvedības pamatprincipi. Attiecībā uz revīzijas klientiem, šo prasību pamatā ir neatkarība. Atbilstība šiem principiem ir būtiska, lai apkalpotu kapitāla tirgus un mūsu klientus.

PwC Globālās neatkarības politika ir balstīta uz un saskan ar IESBA Grāmatvežu profesionālās ētikas kodeksu. Tā satur minimālos standartus un procesus, kurus PwC dalībnieki ir vienojušies ievērot. PwC globālā neatkarības politika tiek mainīta, lai tajā iestrādātu un atspoguļotu izmaiņas neatkarības noteikumos, kas izriet no ES Revīzijas likumdošanas aktu (Direktīva un Regula) ieviešanas.

PwC ir ieviesusi PwC globālās neatkarības politikas, kuras nepieciešamības gadījumā ir papildinātas ar stingrākām vietējām profesionālām vai uzraudzības prasībām. PwC stingri uzrauga atbilstību uzraudzības, profesionālajām un PwC neatkarības prasībām attiecībā uz finanšu līdzdalību, pakalpojumu apjoma un atbildības noteikšanu, kā arī attiecībām ar trešajām personām.

Jebkādu vietējo normatīvo aktu prasības, kas ir stingrākas nekā PwC Globālās neatkarības politikas prasības, ir iekļautas PwC Globālās neatkarības politikas pielikumos. Minētie pielikumi ietver arī ASV Vērtspapīru un biržu darījumu komisijas neatkarības prasības, ASV Atklātu akciju sabiedrību grāmatvedības uzraudzības padomes prasības, kā arī tos ES Revīzijas regulas aspektus, kuru regulējums ir stingrāks nekā PwC Globālās neatkarības politika, kā arī citus piemērojamus

normatīvos aktus.

Uzņēmumā PwC SIA ir izraudzīts partneris (pazīstams kā “Reģionālais neatkarības līderis” (“RNL”), kurš ieņem atbilstošu amatu un stāvokli, un ir atbildīgs par PwC Globālās neatkarības politikas ieviešanu, tostarp par saistīto neatkarības procesu pārvaldību un atbalsta sniegšanu uzņēmumam. Šajā darbā minēto partneri atbalsta neatkarības speciālistu komanda. RNL ir pakļauts PwC Centrāleiropas un Austrumeiropas Galvenajam risku birojam.

Neatkarības politikas un prakse

PwC Globālās neatkarības politika cita starpā ietver šādas jomas:

- neatkarība individuālā un uzņēmuma līmenī, tostarp politikas un vadlīnijas par finanšu līdzdalību un citiem finanšu aspektiem, piemēram, attiecībā uz partneru, darbinieku un uzņēmuma banku kontiem un aizņēmumiem;
- ar revīziju nesaistīti pakalpojumi un to atbildības kārtība. Šo politiku atbalsta Kārtība attiecībā uz atļautajiem pakalpojumiem (angl. “*Statements of Permitted Services*” jeb “*SOPS*”), kuros sniegtas praktiskas vadlīnijas par politikas piemērošanu ar revīziju nesaistītiem pakalpojumiem, kurus sniedz revīzijas klientiem;
- darījumu attiecības, tostarp politikas un vadlīnijas attiecībā uz kopīgiem darījumiem (piemēram, attiecībā uz kopuzņēmumiem un kopīgu tirgzinību); preču un pakalpojumu iegāde.

Ir ieviesta arī Tīkla risku pārvaldīšanas politika, kurā noteiktas neatkarības prasības, kas saistītas ar galveno revīzijas partneru rotāciju.

Šo politiku un procesu mērķis ir palīdzēt PwC ievērot attiecīgos profesionālos un normatīvos neatkarības standartus, kas piemērojami, sniedzot revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumus. Notiekot izmaiņām, piemēram, normatīvajos aktos vai reaģējot uz operatīvajiem apstākļiem, politikas un attiecīgās vadlīnijas tiek pārskatītas, un tajās veic izmaiņas.

Ar neatkarības nodrošināšanu saistītie rīki

PwC uzņēmumu tīkla ietvaros uzņēmumam ir piekļuve vairākiem rīkiem, kuri palīdz PwC uzņēmumiem un to darbiniekiem ievērot un izpildīt mūsu neatkarības politikas un procedūras, tostarp:

- Galvenais uzņēmumu informācijas pakalpojums (angl. *“The Central Entity Service”* jeb *“CES”*), kas ietver informāciju par juridiskām personām (tostarp revīzijas klientiem), kurās valstij ir līdzdalība kapitālā, un klientiem, uz kuriem attiecas SEC noteikumu ierobežojumi, un to izlaistajiem vērtspapīriem. CES palīdz noteikt attiecīgā klienta neatkarības statusu pirms pakalpojumu, kas nav saistīti ar revīziju, sniegšanas vai darījumu attiecību uzsākšanas. Šī sistēma ir *“Neatkarības saraksta”* un *“Neatkarības kontrolpunkta”* pamatā;
- *“Neatkarības kontrolpunkts”* atvieglo publiski kotētu vērtspapīru iepriekšēju apstiprināšanu attiecībā uz visiem partneriem un prakses augstākā līmeņa darbiniekiem pirms minēto vērtspapīru iegādes, kā arī fiksē visus turpmākos vērtspapīru pirkšanas un pārdošanas darījumus. Kādam no PwC uzņēmumiem

noslēdzot līgumu ar jaunu klientu, šī sistēma automātiski informē personas, kurām ir līdzdalība minētajā klientā, par ierobežojumu statusa maiņu, kā arī atbalsta atkārtotu neatkarības izvērtēšanu un līdzdalības pieļaujamību;

- *“Pakalpojumu sniegšanas atļauja”* (angl. *“Authorisation for Services”* jeb *“AFS”*) ir globāla sistēma, kas atvieglo saziņu starp revīzijas darba uzdevuma līderi un ar revīziju nesaistīta darba uzdevuma līderi, dokumentējot gan iespējamo apdraudējumu neatkarībai minēto pakalpojumu sniegšanas rezultātā, gan ierosinātos aizsardzības mehānismus. AFS izmanto kā revīzijas partnera pārbaudes un secinājumu dokumentu, kas pamato pakalpojuma sniegšanas atļauju; un
- Globālo pārkāpumu ziņošanas datubāze (angl. *“Global Breaches Reporting Database”*), ko izmanto, lai ziņotu par visiem ārējo revidentu neatkarības noteikumu pārkāpumiem (piemēram, par normatīvo vai profesionālo prasību pārkāpumu), ja attiecīgajam pārkāpumam ir pārrobežu ietekme (piemēram, ja attiecīgais pārkāpums noticis vienā teritorijā, taču tas ietekmē revīzijas pakalpojumu attiecības citā teritorijā).

PwC SIA ir arī vairākas Latvijas apstākļiem īpaši paredzētas sistēmas, kas ietver:

- rotācijas izsekošanas sistēmu, kura uzrauga atbilstību PwC SIA revīziju rotācijas politikām attiecībā uz atbildīgajiem zvērinātajiem revidentiem, darba uzdevumu līderiem un citiem vadošajiem revīzijā iesaistītajiem revīzijas partneriem; un

- datubāzi BRITS (angl. “*Business Relationships Independence Tracking System*”/ Darījumu attiecību neatkarības izsekošanas sistēma), kura fiksē visas apstiprinātās PwC SIA līgumattiecības. Minētās līgumattiecības pārskata ik pēc sešiem mēnešiem, lai pastāvīgi nodrošinātu, ka tās ir atļautas.

Mācību organizēšana par neatkarības aspektiem un apstiprinājumi

PwC SIA nodrošina visiem partneriem un prakses darbiniekiem mācību seminārus par neatkarības aspektiem reizi gadā vai regulāri. Parasti mācības ir saistītas ar amata vai funkciju izmaiņām, politikas izmaiņām vai izmaiņām ārējā regulējumā un pakalpojumu sniegšanā, ja atbilstoši. Ik gadu partneriem un darbiniekiem rīko datorizētas mācības par riska un kvalitātes aspektiem, balstoties uz PwC SIA Neatkarības politiku un saistītām tēmām. Turklāt

nepieciešamības gadījumā PwC SIA neatkarības jomas speciālisti un risku un kvalitātes komandas rīko prakses dalībniekiem klātienē mācību seminārus.

Visiem partneriem un prakses darbiniekiem ir pienākums aizpildīt ikgadējo atbilstības apstiprinājumu, kurā viņi apstiprina savu atbilstību visiem uzņēmuma neatkarības politikas aspektiem, tostarp arī savu individuālo neatkarību. Papildus visi partneri apstiprina, ka ar revīziju nesaistītie pakalpojumi un kopīgās darījumu attiecības, par kurām viņi ir atbildīgi, atbilst uzņēmuma politikai, un ka, akceptējot darba uzdevumus un kopīgo darījumu attiecības, ir ievērotas nepieciešamās procedūras. Papildus šiem ikgadējiem apstiprinājumiem ir jāiesniedz apstiprinājumi darba uzdevumu līmenī attiecībā uz pakalpojumiem, kas nav saistīti ar revīziju, kā arī par visu veidu pakalpojumiem, kas sniegti revīzijas klientiem.

Neatkarības uzraudzība un disciplinārā politika

PwC SIA ir atbildīga par savas kvalitātes kontroles sistēmas efektivitātes uzraudzību, pārvaldot atbilstību neatkarības prasībām. Papildus iepriekšminētajiem apstiprinājumiem, šīs uzraudzības ietvaros notiek:

- neatkarības kontroļu un procesu atbilstības pārbaudes;
- individuālās neatkarības atbilstības pārbaudes nejauši atlasītiem partneriem un direktoriem ar mērķi uzraudzīt atbilstības un neatkarības politiku atbilstību;
- tiek veikti arī ikgadēji novērtējumi par uzņēmuma atbilstību attiecīgajam PwC tīkla standartam.

Uzņēmuma vadība regulāri saņem ziņojumus par PwC SIA uzraudzības un pārbaūžu rezultātiem. Konstatējot pārkāpumu, par to tiek ziņots nekavējoties.

Uzņēmumā ir ieviestas disciplinārās politikas un mehānismi, kuri veicina neatkarības politiku un procesu

ievērošanu, un saskaņā ar kuriem par katru pārkāpumu ir jāziņo, un katrs pārkāpums ir jānovērš.

Minētais ietver pārrunas ar klienta revīzijas komiteju par pārkāpuma veidu, tā sekām uz uzņēmuma neatkarības izvērtējumu un nepieciešamajiem pasākumiem objektivitātes saglabāšanai. Visus pārkāpumus uztver nopietni, un tos atbilstoši izmeklē. Konstatēto neatkarības politikas pārkāpumu izmeklēšana palīdz noteikt uzlabojumu nepieciešamību PwC SIA sistēmās un procesos, kā arī izvērtēt papildu norādījumu un mācību semināru nepieciešamību.

Vadošo revīzijas partneru un darbinieku rotācija

Organizācijas ar valsts līdzdalību kapitālā revīzijā persona drīkst būt galvenais revīzijas partneris (GRP) ne ilgāk par septiņiem gadiem. Pēc minētā termiņa minētā persona nedrīkst būt par revīzijas darba komandas locekli vai attiecīgā klienta GRP vēl divus gadus. Minētajā laikposmā personai nav tiesību piedalīties attiecīgās juridiskās personas revīzijā, veikt darba uzdevuma kvalitātes kontroli, konsultēties ar darba uzdevuma komandu vai klientu par tehniskām vai nozares problēmām, darījumiem vai notikumiem, vai citādi tieši ietekmēt darba uzdevuma iznākumu. Tāda pati politika attiecas uz Latvijas zvērinātā revidenta nozīmēšanu klientam. Uzņēmumā ir iedibināts atbilstošs pakāpeniskas rotācijas mehānisms attiecībā uz augstākās vadības līmeņa personālu, kas ir iesaistīts obligāto revīziju veikšanā, tostarp attiecībā vismaz uz personām, kuras ir sertificēti zvērinātie revidenti. Pakāpeniskās rotācijas mehānisma principi attiecas uz atsevišķām personām, nevis uz visu darba uzdevuma komandu.

Vadības neatkarības prakses apliecinājums

PwC valde apliecina, ka neatkarības nodrošināšanas procedūras atbilst spēkā esošajam regulējumam. Pēdējā iekšējā reģionālā neatkarības pārbaude PwC Centrālās un Austrumeiropas reģionā notika 2017.gadā.

Akceptēšana un sadarbības turpināšana

A&ST Riska modeļi

PwC dalībuzņēmumi ievēro konsekventu akceptēšanas un sadarbības turpināšanas procedūru, kas ir izstrādāts uzņēmumu tīkla līmenī. Šīs procedūras mērķis ir nodrošināt, lai dalībuzņēmumi pienācīgi izvērtētu klientu akceptēšanu / sadarbības turpināšanu ar tiem un sniegtu revīzijas pakalpojumus saskaņā ar Starptautiskajiem kvalitātes kontroles standartiem (angl. "ISQC"), un lai uzņēmums uzņemtos sniegt revīzijas pakalpojumus tikai tad, ja tam:

- 1.** ir darba uzdevuma veikšanai nepieciešamās kompetences un iespējas to izpildīt, tostarp laiks un resursi; ja tas
- 2.** spēj izpildīt attiecīgās ētikas normas un profesionālos standartus un ja tas
- 3.** ir izvērtējis attiecīgā klienta integritāti un ir apmierināts ar rezultātu.

PwC tīkls ir izveidojis patentētu lēmumu pieņemšanas atbalsta rīku, kuru dalībuzņēmumi pielieto, lai konsekventi izvērtētu attiecīgā audita klienta akceptēšanu un sadarbības turpināšanu (akceptēšana un

sadarbības turpināšana ("A&ST")). Dalībuzņēmumiem ir jāizmanto A&ST, lai izvērtētu akceptēšanas un ikgadējās sadarbības turpināšanas lēmumu par revīzijas pakalpojumu sniegšanu pamatotību. A&ST mērķis ir palīdzēt darba uzdevuma komandai un dalībuzņēmuma vadības un riska pārvaldības speciālistiem identificēt attiecīgos riskus, kas saistīti ar esošo klientu vai iespējamo klientu, un izlemt, vai šos riskus ir iespējams pārvaldīt un vai PwC dalībuzņēmumam būtu jāiesaistās darījumos par revīzijas veikšanu ar attiecīgo klientu un tā vadību.

A&ST sistēma ņem vērā iekšējā riska pārvaldības politikas, profesionālos standartus un citu normatīvo aktu prasības, un tās mērķis ir atvieglot konsultācijas ar atbilstošo vadības līmeni gan attiecīgajā dalībuzņēmumā, gan visā tīklā, ja nepieciešams. To panāk, izmantojot vienotu jautājumu sarakstu, uz kuriem jāatbild katrai darba uzdevuma komandai, izvērtējot, vai akceptēt revīzijas pakalpojumu sniegšanu un turpināt sadarbību ar klientu vai nē, kā arī izmantojot risku novērtēšanas algoritmu, saskaņā ar kuru revīzijas darba uzdevumus sagrupē, pamatojoties uz atbildēm uz minētajiem jautājumiem. A&ST

sistēmas funkcionalitāte nosaka riska novērtējumam atbilstošu nepieciešamo konsultāciju un apstiprināšanas procesu. Dalībuzņēmumiem ir iespēja papildināt dokumentu ar jautājumiem attiecībā uz savu konkrēto teritoriju vai ar papildu konsultācijām un apstiprināšanas procedūrām, lai atspoguļotu savu vietējo politiku un apstākļus.

Risku novērtēšanas algoritms tika izveidots, analizējot prognožu populācijas jaunāko datus par pēdējiem trīs gadiem. Rezultātā tika izveidoti divi riska modeļi, kuri ir iestrādāti A&ST sistēmā. Abi riska modeļi ir saistīti ar risku, ka klientam tiks konstatēta kaut kāda būtiska neatbilstība, ka klients varētu nodarīt kaitējumu PwC reputācijai, vai ka klienta dēļ PwC varētu tikt iesaistīts tiesvedības procesā.

Pieņemot, ka darba uzdevuma līderis un pārējie attiecīgie lēmuma pieņēmēji, pielietojot A&ST sistēmu, ir noteikuši, ka audita pakalpojumu sniegšana tiks apstiprināta vai sadarbība tiks turpināta.

Apsvērumi, akceptējot revīzijas klientu un turpinot sadarbību ar to

Principi, kurus mēs pielietojam, lai noteiktu, vai akceptēt jaunu klientu/ turpinātu sadarbību ar esošu klientu vai nē, ir būtiski svarīgi kvalitātes nodrošināšanai, kas, mūsaprāt, iet roku rokā ar mūsu mērķi – vairot sabiedrības uzticību. Mums ir ieviestas politikas un procedūras, kas paredzētas sadarbības ar klientiem un revīzijas darba uzdevumu akceptēšanai, kurās ir ņemts vērā, vai mums ir nepieciešamās kompetences darba uzdevumu izpildei un vai mums ir nepieciešamās iespējas, tostarp laiks un resursi; vai mēs ievērojam ētikas prasības, tostarp neatkarības prasības; un vai esam pienācīgi izvērtējuši klienta integritāti. Mēs atkārtoti izvērtējam šos apsvērumus, nosakot, vai turpināt klienta darba uzdevuma izpildi un vai mums ir ieviestas politikas un procedūras, kas saistītas ar atteikšanos no pakalpojuma sniegšanas vai līgumattiecību izbeigšanu ar klientu, ja nepieciešams.

Klientu un darba uzdevumu akceptēšana un sadarbības turpināšana

PwC SIA ir ieviesusi procedūru, lai noteiktu klientus, kurus drīkst akceptēt, balstoties uz PwC tīkla patentētajām lēmumu pieņemšanas atbalsta sistēmām revīzijas klientu akceptēšanai un sadarbības turpināšanai ar tiem («Akceptēšana un sadarbības turpināšana ("A&ST")»). A&ST palīdz darba uzdevuma komandai, kā arī uzņēmējdarbības pārvaldības un risku pārvaldības speciālistiem noteikt, vai riskus, kas saistīti ar esošo klientu vai iespējamo klientu, ir iespējams pārvaldīt, un vai PwC būtu jāsadarbojas ar konkrēto klientu un tā vadību. Proti, šī sistēma ļauj:

darba uzdevumu komandām:

- dokumentēt savus apsvērumus par jautājumiem saskaņā ar profesionālajiem standartiem attiecībā uz klientu akceptēšanu un sadarbības turpināšanu ar tiem;
- identificēt un dokumentēt problēmas vai riska faktorus un novērst tos, piemēram, konsultējoties, pielāgojot resursu plānu vai veicot izmaiņas revīzijas pieejā, vai ieviešot citus aizsardzības pasākumus identificēto risku mazināšanai, vai atteikties veikt darba uzdevumu;

- vieglāk izvērtēt riskus, kas saistīti ar klienta un darba uzdevuma akceptēšanu vai sadarbības turpināšanu ar klientu;

dalībuzņēmumiem (tostarp attiecībā uz dalībuzņēmumu līderību un risku pārvaldību):

- vieglāk izvērtēt riskus, kas saistīti ar klientu un darba uzdevumu akceptēšanu vai sadarbības turpināšanu ar klientu;
- sniegtu pārskatu par riskiem, kas saistīti ar klientiem un darba uzdevumu akceptēšanu vai sadarbības turpināšanu, attiecībā uz visu klientu portfeli; un
- saprast metodoloģiju, pamatojumu un obligātos apsvērumus, kurus pielietojuši visi citi tīkla dalībuzņēmumi, izvērtējot revīzijas pakalpojumu sniegšanas akceptēšanu un sadarbības turpināšanu ar klientu.

Akceptēšanas un sadarbības turpināšanas izvērtēšanas procesā attiecībā uz Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma nodaļas pakalpojumiem, kas nav saistīti ar revīziju, izmantojam *afFirm* – klientu/darba uzdevumu akceptēšanas un sadarbības turpināšanas sistēmu, kuras mērķis ir konkretizēt ar revīziju nesaistīto pakalpojumu veidu. *afFirm* pielietotais akceptēšanas process ir tieši tāds pats kā A&ST sistēmas akceptēšanas process.

Personāla vadība

Mūsu uzņēmuma kultūra

No Global People survey
2017. gadā

“Vadītāji strādā ar
visiem kopā”

84%

2017

Mēs esam pārliecināti, ka cilvēki ir mūsu galvenā vērtība. Viņu tehniskās un biznesa prasmes ir uzņēmuma veiksmes pamatā. Kā uzņēmumam, kura mērķis ir radīt uzticēšanos sabiedrībā un risināt būtiskus problēmjaudājumus, mums ir konsekventa pieeja personāla atlasē, mācību un attīstības jautājumos, darba novērtēšanā, atalgojumu sistēmā un karjeras attīstībā, balstoties uz *PwC Professional* ietvaru. *PwC Professional* ir starptautisks vadības modelis, kur galvenā uzmanība pievērsta pieciem kritērijiem: vispārējā vadība, tehniskās prasmes, uzņēmējdarbības izpratne, starptautiskā tirgus izpratne un sadarbība. Šī sistēma piedāvā modeli, kādiem mums vajadzētu būt un uz ko tiekties, lai apmierinātu klientu prasības un nodrošinātu izcilu darba sniegumu pastāvīgi mainīgajā pasaulē.

Personāla atlase

Mūsu mērķis ir piesaistīt un noturēt uzņēmumā labākos un spējīgākos

darbiniekus, kas ar patiesu interesi un izpratni veic pienākumus, nodrošinot augstas kvalitātes darbu. Mēs ievērojam visaugstākos personāla atlases standartus gan attiecībā uz augstskolu absolventiem, gan pieredzējušiem darba meklētājiem, vienlaikus ņemot vērā *PwC Professional* kritērijus, kas sniedzas krietni tālāk par tehniskajām kompetencēm un ļauj izvēlēties vislabākos talantus, pamatojoties uz noteiktām prasmēm un personiskajām īpašībām.

Darba snieguma novērtējums

Ik gadu uzņēmumā tiek novērtēts visu līmeņu darbinieku darba sniegums. *PwC Professional* sistēmas pieci kritēriji un novērtējuma procedūra (PC&D - *Performance, Coaching & Development*) nosaka nepieciešamās prasmes, kompetences un ētikas principus, pēc kuriem novērtē darbiniekus. *PwC Professional* sistēmā ietverti nosacījumi un darba snieguma normas, kas tiek sagaidīti no PwC darbiniekiem katrā amata pakāpē, balstoties uz katra

darbinieka uzņēmējdarbības izpratni, tehniskajām un citām prasmēm.

Mēs veicinām atgriezeniskās saites un atsauksmju pieprasīšanas un uzklaušīšanas kultūru uzņēmumā un aicinām partnerus un darbiniekus pastāvīgi sniegt atsauksmes – izmantojot gan oficiālos kanālus, gan neformālā veidā no sava līmeņa kolēģiem, padotajiem un vadītājiem. Darba snieguma atsauksmes kalpo kā neatņemama gada novērtēšanas procesa sastāvdaļa, kā arī iespēja pastāvīgi uzlabot mūsu darbinieku sniegumu un paveiktā darba kvalitāti.

Novērtējums tiek sniegts, pamatojoties uz izvirzītajiem individuālajiem gada mērķiem un darba sniegumu novērtēšanas cikla laikā. Darba novērtējuma rezultāti ietekmē lēmumu par paaugstinājuma piešķiršanu un atalgojumu.

Augsts darba novērtējums ilgtermiņā nodrošina ātrāku karjeras izaugsmi un augstāku atalgojumu, taču zemāks darba novērtējums nozīmē lēnāku progresu, savukārt neapmierinošu darba sniegumu risina iepriekš noteiktā kārtībā.

Mēs izmantojam īpašu darbinieku novērtējuma skalu, kur katrs augstāks novērtējums darbiniekam piedāvā noteiktas pārmaiņas. Tas notiek pēc sekojoša principa:

- darba snieguma novērtējums (skalā no 1 līdz 5, kur 5 ir zemākais) - prēmija pie atalgojuma,
- kompetences līmenis (pēc 3 līmeņu skalas: attīstības, stabils, pieredzējis) - pamatalgas pieaugums,

- potenciālais vērtējums (*potential rating*) (pēc 3 līmeņu skalas: A, B, C, kur A ir augstākais) – amata līmeņa izskatīšana (šis attiecas uz darbiniekiem vecākā konsultanta amata līmenī un augstāk).

Atalgojums

Katram darbinieku amata līmenim, pamatojoties uz pienākumiem un atbildību, ir iepriekš noteikta “atalgojuma pakete.” Tomēr ir arī papildus faktori, kas ietekmē pamatatalgojumu un prēmijas apmēru: ekonomiskā situācija vietējā tirgū, uzņēmuma un komandas ieņēmumi un individuālie rezultāti.

Projektu komandas

Katrs projekta vadītājs ir atbildīgs, nepieciešamības gadījumā, konsultējoties ar pārējiem, par to, lai projekta izpildei norīkotajiem partneriem un projekta komandas locekļiem ir noteiktajiem apstākļiem nepieciešamā profesionālā kompetence un pieredze. Turklāt attiecībā uz darba uzdevumu, vadītāji ir pilnībā atbildīgi par jaunāko kolēģu, kuriem šis darbs tiek deleģēts, darba apjoma noteikšanu, uzraudzību un pārbaudi.

Profesionālā izaugsme un apmācības

Mēs un citi PwC tīkla uzņēmumi veic kvalitatīvus revīzijas pakalpojumus

Mūsu uzņēmuma kultūra

No Global People survey 2017. gadā

“Es tieku iedrošināts izmēģināt jaunas lietas un mācīties no kļūdām”

“PwC ir iekļaujoša darba vide, kur ikviens tiek novērtēts un cienīts”

visā pasaulē. Lai nodrošinātu maksimālu konsekveni visos uzņēmumos, tikla līmenī ir izstrādāts oficiāls mācību plāns, nodrošinot pieeju mācībām par PwC revīzijas vadlīnijām un instrumentiem, par atjaunotajiem revīzijas standartiem un sekām, kā arī par revīzijas riska jomām un kvalitāti.

Šī oficiālā izglītība tiek nodrošināta, izmantojot gan attālinātas mācību iespējas, gan mācīšanos klātienē. Mācības sagatavotas, ņemot vērā mūsu fokusu uz revīzijas kvalitāti, un nodrošina darbiniekiem iespēju nostiprināt viņu profesionālo sniegumu, kļiedēt šaubas un uzlabot tehniskās un profesionālās prasmes. Mūsu mācību vadītājs pēc tam izvērtē, kādas papildus mācības būtu nepieciešamas – profesionālas un/ vai neformālas -, lai zināšanas atbilstu specifiskām vietējām prasībām; tās var būt gan video formātā, gan darba grupu un diskusiju formā, kur darbinieki varētu dalīties pieredzē. Zināšanas papildina ar mācīšanos no kolēģiem, vai nu saņemot atsauksmes vai ēnojot, vai novērojot, vai strādājot kopā ar citiem un palīdzot darbā.

Vietējā mācību sistēma (L&E – Learning&Education) attiecībā uz revīzijas tehniskajām mācībām ir pilnībā integrēta reģionālajos tehniskās apmācības procesos. Lielāko daļu šo aktivitāšu vada, ievieš un uzrauga Centrālās un Austrumeiropas Reģiona Revīzijas L&D komanda (“Reģionālā L&D komanda”), piesaistot vietējo L&D komandu, kā arī pieredzi, kur nepieciešams (mācību plāns, pasniedzēji, pasākumu organizēšana, dokumentācijas apkopošana utt.). Reģionālā L&D komanda ir izstrādājusi nepieciešamos procesus saskaņā ar starptautiskajām PwC tīkla prasībām, tai skaitā izveidojot mācību programmas, plānus

un izpildes statusu pārraudzību, pasākumu un instruktoru novērtēšanu, instruktoru atlasī un sagatavošanu. Tādēļ lielākā daļa mums nepieciešamo mācību tiek nodrošinātas sadarbībā ar Reģionālo L&D komandu (un tās ir saskaņā ar PwC tīkla standartiem un vadlīnijām).

PwC SIA nav īpašas vietējās L&D politikas attiecībā uz revīzijas tehniskajām mācībām, un reģionālo materiālu pielāgošana ļoti specifiskos gadījumos ir ierobežota, ja vispār iespējama (tikai pēc konsultēšanās ar mūsu Reģionālo L&D komandu, lai pārlicinātos, ka materiāli joprojām atbilst attiecīgā mācību kursa mērķiem). Citas PwC tīkla mācību programmas arī vada Reģionālā CEE L&D komanda. Tās ietver galvenokārt mācības par Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS), piesaistot globālo grāmatvedības konsultāciju komandu un par ASV vispārēji pieņemtajiem revīzijas standartiem / vispārēji pieņemtajiem grāmatvedības principiem (US GAAS / GAAP), piesaistot ASV grāmatvedības un pārskatu sagatavošanas grupu.

Ja nepieciešams, rīkojam vietējās mācības, specifiskus seminārus, sanāksmes, lai dalītos pieredzē un apspriestu specifiskus jautājumus (piemēram, vietējās likumdošanas izmaiņas, uzņēmējdarbības prasmju apmācības utt.).

Mūsu uzņēmumā ir L&D atbildīgā persona mācību jautājumos, kuras pienākums ir uzraudzīt prasību izpildi, organizēt apmācības un sekot mācību izpildei, saskaņā ar vietējām likumu normām, PwC reģionālajām un starptautiskajām prasībām. Pastāvīgi tiek analizēta dažādu mācību nepieciešamība ar mērķi identificēt, kādas mācības vietējā mērogā papildus būtu nepieciešamas.

Zvērinātu revidentu tālākizglītība

PwC valde apliecina, ka atbilstoši iepriekš sadaļā par revīzijas kvalitāti minētajam, mūsu zvērinātie revidenti ir pilnībā iesaistīti mūsu uzņēmuma tālākapmācības programmā. Mūsu zvērinātie revidenti ir veikuši tālākapmācību atbilstoši LZRA prasībām.

Iesaistes sniegums

PwC Audit

People

Approach

Technology

The PwC Audit

Kā PwC tīkla dalībnieks, PwC SIA izmanto *PwC Audit*, kopīgu revīzijas metodoloģiju un procesu rīku. Metodoloģija ir balstīta uz Starptautiskajiem revīzijas standartiem (ISA), kur attiecīgi iekļauta papildus PwC politika un vadlīnijas. PwC revīzijas politika un procedūras sagatavotas tā, lai atvieglotu revīzijas gaitu, kas tiek veikta saskaņā ar visām ISA prasībām un kas attiecas uz katru revīzijas projektu. Mūsu kopīgā revīzijas metodoloģija nodrošina iespēju PwC uzņēmumiem konsekventi ievērot piemērojamos profesionālos standartus, noteikumus un juridiskās prasības.

PwC Revīzijas rokasgrāmatā izskaidrota PwC metodoloģija. Rokasgrāmata un uz tehnoloģijām balstītie PwC revīzijas atbalsta rīki un dokumentu sagataves palīdz komandām darba izpildes procesā, veicot revīziju un ar to saistīto projektu izpildi.

Aura

Kā PwC tīkla dalībnieks, PwC SIA izmanto *Aura*, kas ir PwC revīzijas atbalsta programma un palīdz darbā. Programma nodrošina komandām plaša spektra iespējas, tai skaitā gatavus rīkus, kas nodrošina revīzijas kvalitāti, konsekvenci un atvieglo dokumentācijas sagatavošanu. *Aura* ir arī savietojama ar dažādiem citiem rīkiem un programmām, kas klienta projektam nodrošina vienu darba vidi. Mūsu revīzijas darbs tiek plānots, izpildīts un dokumentēts, izmantojot *Aura*, kuras metodoloģija

efektīvi palīdz komandām izveidot pārredzamu saikni starp identificētajiem riskiem un paveikto šo risku novēršanai, kā arī nodrošina visaptverošas projektu vadības iespējas.

Attīstītas tehnoloģijas

Mēs turpinām ieguldīt revīzijas tehnoloģijās, kas uzlabo revīzijas kvalitāti un paplašina mūsu iespējas sadarbībā ar klientiem. Mūsu tehnoloģijas ir izstrādātas un ieviestas visā pasaulē, nodrošinot konsekvenci PwC tīklā.

Jaunie rīki, kas uzlabo revīzijas kvalitāti un efektivitāti, izmantojot automatizāciju, savietojamību un mobilitāti, ietver arī:

- *Aura Now* ir daudzfunkcionāls instruments tiešsaistē, kas ļauj projektu komandām pārraudzīt darba gaitu līdz pat projekta noslēgumam, kā arī citu būtisku informāciju saistībā ar savu portfolio *Aura* datubāzēs. Tas vizualizē projekta gaitu, kas ļauj darbiniekiem noteikt prioritātes un plānot darbus. Programma arī nodrošina informāciju, kas palīdz sagatavoties un iepilnnot revīzijas dokumentu arhivēšanu.
- *Count* ir elektronisks portāls, kas ļauj sagatavot instrukcijas projektu komandām, kas elektroniski izpilda un dokumentē inventāra uzskaites novērojumus. To izveidoja PwC, balstoties uz komandu ieteikumiem, ka mobilās ierīces izmantošana uzlabotu inventāra uzskaites izpildi un kvalitāti.

- *Connect* ir mūsu kopējās sadarbības darba rīks, kas nodrošina ātru, efektīvu un drošu informācijas apmaiņu visos revīzijas posmos. Tas nepārtraukti kontrolē pieprasījumu statusu un informācijas plūsmu starp mūsu klientiem un projektu komandām. Rīks nodrošina pārredzamību gan mūsu klientiem, gan mums pašiem, lai kontrolētu projekta gaitu jebkurā vietā, jebkurā laikā.
- *Halo* ir mūsu jaunais datu revīzijas rīks, kas ļauj identificēt un novērtēt riskus, kā arī noteikt, uz ko vairāk koncentrēties revīzijas gaitā. Analītikas un vizualizācijas iespējas ļauj analizēt dažādus situāciju modeļus un tendences, identificēt neparastus un augsta riska darījumus, tādējādi sniedzot nenovērtējamu informāciju mums un mūsu klientiem. *Halo* sastāv no trīs komponentēm - klientu datu reģistrēšanas, datu un programmu pārnesanas automatizētai testēšanai un datu analīzes, piemēram, *Halo for Journals* ļauj projektu komandām apkopot visus ierakstus un izmantot tam paredzēto funkcionalitāti, lai attiecinātu specifisku projektu kritērijus un tādējādi koncentrētu testēšanu uz augstāka riska ierakstiem.

Aura

Our global ERP system driving global quality and consistency

Halo

Market-leading technology designed to test information reliability in real time

Connect

A collaborative workflow tool allowing fast, secure information sharing

Uzraudzība

“Mēs apzināmies, ka klientiem sniegto Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu kvalitāte ir būtiski svarīga, lai saglabātu investoru un citu ieinteresēto pušu uzticību mūsu darba integritātei.”

Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu kvalitātes uzraudzība

Mēs apzināmies, ka klientiem sniegto Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu kvalitāte ir būtiski svarīga, lai saglabātu investoru un citu ieinteresēto pušu uzticību mūsu darba integritātei. Tā ir mūsu Revīzijas un uzņēmējdarbības nodrošinājuma pakalpojumu nodaļas stratēģijas galvenais aspekts. Par pienācīgas kvalitātes nodrošināšanu ir atbildīga PwC SIA vadība (“mūsu uzņēmums”). Minētais ietver efektīvus uzraudzības procesus, kuru mērķis ir novērtēt, vai mūsu Kvalitātes vadības sistēmas pamatā esošās politikas un procedūras ir izstrādātas pienācīgi un darbojas efektīvi, lai sniegtu pamatotu pārlicību, kas mēs veicam revīzijas darba uzdevumus saskaņā ar normatīvajiem aktiem un profesionālajiem standartiem. Mūsu uzņēmuma uzraudzības programmas pamatā ir PwC tīkla Globālās Kvalitātes nodrošināšanas pārbaudes (angl. “Global Assurance Quality Review” jeb “GAQR”) programma. Šī programma balstās uz profesionālajiem kvalitātes kontroles standartiem, tostarp ISQC1, kā arī ietver politikas, procedūras, instrumentus un norādes, kuras izmanto PwC tīkla uzņēmumi. GAQR programmu koordinē galvenā komanda, kuras sastāvā ir GAQR līderis ar starptautisko komandas līderu (SKL) komandu, kurā ir vecākie partneri, kurus darbam GAQR ir norīkojuši PwC dalībuzņēmumi. SKL nodrošinātā pārraudzības funkcija un viņu pastāvīgā iesaiste un atbalsts ļauj nodrošināt

vienotu un efektīvu pārbažu veikšanu visā PwC tīklā.

Mūsu uzņēmuma uzraudzības procedūras ietver pastāvīgu kvalitātes pārvaldības sistēmas atbilstības un efektivitātes novērtēšanu, kā arī pabeigto darba uzdevumu pārbaudi (angl. “Engagement Compliance Reviews” jeb “ECR”). Šo procedūru rezultātus izmantojam, lai pastāvīgi uzlabotu mūsu kvalitātes pārvaldības sistēmu.

ECR ir uz riskiem vērsta pabeigto darba uzdevumu izpildes pārbaudes, kuras periodiski ietver arī tādu mūsu uzņēmuma darbinieku pārbaudes, kuri ir pilnvaroti parakstīt revīziju vai ar revīzijām nesaistītus ziņojumus. Šo pārbažu gaitā izvērtē, vai darba uzdevums ir izpildīts saskaņā ar PwC Revīzijas vadlīnijām, piemērojamiem profesionālajiem standartiem un citām darba uzdevumu izpildes politikām un procedūrām. Katru parakstītāju izvērtē vismaz reizi piecos gados, ja vien nav nepieciešama biežāka izvērtēšana, ņemot vērā attiecīgā parakstītāja klientu darba uzdevumu veidu vai normatīvo aktu prasības.

Pārbaudes vada pieredzējuši Revīzijas un uzņēmējdarbības atbalsta nodaļas partneri, kuri saņem atbalstu no neatkarīgām partneru, direktoru un augstākā līmeņa vadītāju komandām un citiem speciālistiem. Pārbaudes komandām rīko mācības, lai palīdzētu tām pildīt savus pienākumus, un tās izmanto GAQR – apstiprinātos kontrolosarakstus un rīkus, veicot pārbaudes procedūras.

Kvalitātes pārbažu rezultātus paziņo mūsu uzņēmuma vadībai, kas uzņemas atbildību par konstatējumu analīzi un koriģējošu darbību veikšanu, ja nepieciešams.

“Kvalitātes pārbažu rezultātus paziņo mūsu uzņēmuma vadībai, kas uzņemas atbildību par konstatējumu analīzi un koriģējošu darbību veikšanu, ja nepieciešams.”

Konstatējot neatbilstošu kvalitāti, ņemot vērā attiecīgo problēmu veidu un apstākļus, atbildīgajam partnerim vai mūsu uzņēmuma Revīzijas vadības personālam var tikt noteiktas papildu konsultācijas, apmācības vai sankcijas saskaņā ar mūsu uzņēmuma noteiktajiem amata atbildības principiem.

Mūsu uzņēmuma partneri un darbinieki tiek informēti par pārbažu rezultātiem un darbībām, kas veiktas, lai izdarītu nepieciešamos secinājumus par darba uzdevumu izpildi. Turklāt, GAQR līderis informē arī mūsu uzņēmuma darba uzdevuma partneri, kas ir atbildīgs par tādām grupas revīzijām, kuras ietver pārrobežu darbu, par attiecīgajiem kvalitātes pārbaudes konstatējumiem citos PwC uzņēmumos, kas ļauj mūsu partnerus izvērtēt šos konstatējumus, plānojot revīziju un veicot to.

Pirmcēloņu analīze

Mēs veicam analīzi ar mērķi noteikt iespējamus faktorus, kuri ietekmē mūsu uzņēmuma veikto revīziju kvalitāti, ar mērķi pastāvīgi uzlabot mūsu darbu. Viens no mūsu galvenajiem uzdevumiem, veicot minēto analīzi, ir noskaidrot, kā mūsu uzņēmums var nodrošināt vislabāko iespējamo vidi, lai attiecīgā darba uzdevuma komanda veiktu revīziju kvalitatīvi. Mēs analizējam gan tādas revīzijas, kurās konstatētas neatbilstības, gan tādas revīzijas, kurās neatbilstības nav konstatētas: rīkojot iekšējās pārbaudes vai ārējās pārbaudes, lai palīdzētu konstatēt iespējamās atšķirības un mācību nepieciešamību.

Individuālajām revīzijām pārbaudītāju komanda, kas nav saistīta ar darba

uzdevuma izpildes komandu, identificē iespējamus faktorus, kuri uzlabo audita kvalitāti. Mēs analizējam faktorus, kuri, cita starpā, attiecas uz tehniskajām zināšanām, uzraudzību un pārbaudi, profesionālās skepses pielietošanu, darba uzdevumu izpildes resursiem un mācību nepieciešamību. Iespējamus pirmcēloņus identificē, izvērtējot darba uzdevuma informāciju, rīkojot intervijas un pārbaudot revīzijas darba dokumentus, ja nepieciešams, lai saprastu faktorus, kuri, iespējams, ir ietekmējuši revīziju kvalitāti (“kāpēc tā notika”).

Turklāt tiek salīdzināti dati, kurus apkopo gan par revīzijām, kurās konstatētas neatbilstības, gan par revīzijām, kurās neatbilstības nav konstatētas, ar mērķi noteikt, vai ir konstatējama konkrēto faktoru saistība ar revīziju kvalitāti. Piemēram, tiek salīdzināts revīziju veikšanai patērēto stundu skaits; tas, vai darba uzdevuma komandas galvenie locekļi atrodas tajā pašā teritorijā, kur klients; gadu skaits, kuros galvenie darba uzdevuma komandas locekļi bijuši nodarbināti attiecīgā darba uzdevuma veikšanā; citu revīziju skaits, kurās ir iesaistīti darba uzdevuma partneri; vai darba uzdevuma rezultāti tika pārbaudīti pirms ziņojuma sniegšanas; laikposms, kurā revīzijas darbs tika veikts.

Mūsu mērķis ir saprast, kas ir kvalitatīvi veikto revīziju un revīziju, kurās konstatētas neatbilstības, atšķirību pamatā, un pielietot gūtās atziņas, lai pastāvīgi uzlabotu visu mūsu revīziju kvalitāti. Mēs novērtējam minēto analīžu rezultātus, lai identificētu uzlabojumus, kurus būtu lietderīgi ieviest visā praksē. Mūsaprāt, šādu analīžu veikšana ir būtiska, lai pastāvīgi nodrošinātu mūsu kvalitātes kontroļu efektivitāti.

Vadības paziņojums par iekšējās kvalitātes kontroles sistēmas darbības efektivitāti

PwC SIA valde uzskata, ka iepriekš aprakstītā kvalitātes kontroles vide atbilst visām piemērojamajām normām un nodrošina pietiekamu pamatu, lai uzskatītu, ka PwC SIA veiktās obligātās revīzijas konsekventi atbilst nepieciešamajiem kvalitātes standartiem.

Pēdējā kvalitātes pārbaude

Šajā kvalitātes kontroles pārbaudē piedalījās arī LR Finanšu ministrijas (kompetentā iestāde saskaņā ar Revīzijas pakalpojumu likuma 37.5 panta pirmo daļu) pilnvarotie pārstāvji.

Partneru atlīdzība

Partneri saņem atlīdzību no uzņēmuma peļņas un ir personīgi atbildīgi par pensiju fondiem un citiem labumiem, piemēram, medicīnisko aprūpi. Partneru novērtēšanas un atlīdzības noteikšanas process pilnībā atbilst IESBA Grāmatvežu profesionālās ētikas kodeksa neatkarības noteikumiem, kas neļauj partneri novērtēt un noteikt tam atlīdzību par ārpusrevīzijas pakalpojumu pārdošanu saviem revīzijas klientiem.

Partnera atalgojumu attiecina Reģionālā valde, izvērtējot katra partnera devumu uzņēmumam gada laikā, un pēc vietējo uzņēmumu gada revīziju pabeigšanas. Valdes attiecinātās atlīdzības pārbauda un apstiprina Partneru padome. Katra partnera atlīdzība ietver trīs savstarpēji saistītas, no peļņas atkarīgas komponentes:

- Atbildības ienākums atspoguļo partnera ieguldījumu uzņēmumā un atbildību;
- Ar veiktā darba kvalitāti saistītais ienākums atspoguļo, cik labi partneris un viņa vadītās darba grupas ir strādājušas pārskata gadā;
- Līdzdalības ienākums, kas ir peļņas daļa pēc divu pirmo elementu piešķiršanas.

Līdzdalības ienākumu partneriem piešķir, balstoties uz matricu, kura pamatā ņem vērā partnera pašreizējo lomu uzņēmumā. Ar veiktā darba kvalitāti saistīto ienākumu nosaka, izvērtējot partnera sasniegumus attiecībā pret individuāli izstrādātajiem un uzstādītajiem mērķiem, kuri ir atbilstoši partnera lomai uzņēmumā. Šie mērķi ietver uzņēmuma kvalitātes nodrošināšanas standartu ieviešanu un pilnīgu atbilstību mūsu godīguma un neatkarīgas prasībām.

Korporatīvā atbildība

“Mēs vēlamies arī turpmāk būt daļa no atbildīga biznesa, kurš rada pozitīvas izmaiņas pasaulē.”

Mēs ticam, ka PwC palīdz risināt pasaulē valdošās problēmas, īstenojot korporatīvās atbildības pasākumus un darot to, kas ir pareizi – sniedzot kvalitatīvus pakalpojumus, iekļaujot savā kolektīvā visdažādākos talantus, iesaistot sabiedrību un pozitīvi ietekmējot apkārtējo vidi. Mēs ticam, ka spējam būt pārmaiņu katalizators – izmantojot savas prasmes, zināšanas un balsstiesības, veidot attiecības, sadarboties un strādāt ar citiem, ietekmēt notikumus ar mērķi atstāt pozitīvu ietekmi uz sabiedrību un vidi.

Mēs salāgojam savas prasmes, zināšanas un aktivitātes ar klientu vēlmēm un vajadzībām, radot paliekošu vērtību. Mēs vēlamies arī turpmāk būt daļa no atbildīga biznesa, kurš rada pozitīvas izmaiņas pasaulē. Mēs palīdzam citiem uzņēmumiem būt ilgtspējīgiem.

PwC ir identificējis piecas galvenās tendences, kādas izmaiņas šobrīd notiek pasaulē un sabiedrībā, tostarp arī Latvijā, radot gan iespējas, gan izaicinājumus, kā arī pasvītrojot mūsu

nepieciešamību rīkoties ētiski, atbildīgi un ar mērķi radīt ilgtspējīgu biznesu:

- Demogrāfiskās izmaiņas
- Ekonomisko spēku sadalījuma izmaiņas
- Urbanizācija
- Climate change
- Tehnoloģiskais progress

Mūsu pieeja

Ar korporatīvo atbildību mēs risinām sociālās, vides un ekonomiskās problēmas caur vērtību un kultūras īstenošanu, būtisku lēmumu pieņemšanu, kā arī rīkojoties atbildīgā un caurspīdīgā veidā, tādējādi nodrošinot labās prakses nostiprināšanu uzņēmumā, radot labklājīgu un atbilgu vidi darbiniekiem, uzņēmējiem un sabiedrībai. Mēs gan Latvijā, gan pasaulē PwC korporatīvās atbildības stratēģiju īstenojam caur četriem pamatvirzieniem:

- Atbildīga uzņēmējdarbība
- Dažādība un iekļaušana
- Sabiedrības iesaiste
- Vides pārvaldība

“PwC Latvijas uzņēmums aktīvi iesaistās sociāli atbildīgos pasākumos, kā arī nodrošina finansiālu atbalstu projektos saistībā ar visu sabiedrības grupu iesaisti, veselību un labklājību.”

Mūsu projekti

PwC Latvijas uzņēmums aktīvi iesaistās sociāli atbildīgos pasākumos, kā arī nodrošina finansiālu atbalstu projektos saistībā ar visu sabiedrības grupu iesaisti, veselību un labklājību. Mūsu gandrīz 25 gadu pieredze Latvijā un darbība korporatīvās atbildības jomā apliecina, cik svarīga loma ir ilgtermiņa sadarbībai un aktīvai pašu līdzdalībai šādos projektos. Mūsu uzņēmumu tiklam ir dota iespēja būt līderim pasaulē, kā arī attīstīt savas zināšanas un prasmes, lai labvēlīgi ietekmētu situāciju nozarē, sabiedrībā un valstī kopumā, kā arī veicinātu ētiskas un atbildīgas rīcības popularizēšanu uzņēmējdarbības vidē. Esam pārliecināti, ka kopīgiem spēkiem panāksim lielākas izmaiņas.

1. Projekts Challenge accepted

Projekta iniciatori bija mūsu pašu cilvēki, kuri katru mēnesi kopīgi devas atklāt jaunu, netradicionālu sporta veidu. Kopā sportot un atpūsties. Par saziēdoto naudu nodarbībām tika iegādāts sporta un aktīvās atpūtas inventārs Vaivaru pamatskolai, kas ir iekļaujošās izglītības iestāde. Skola veic ne tikai izglītojošu, bet arī sociālās integrācijas funkciju.

2. Go Beyond jauniešu attīstības programma

PwC kopš 2015. gada ir Go Beyond partneris Latvijā. Programmas ietvaros PwC palīdz jauniešiem apgūt vadības un profesionālās iemaņas, piedāvājot mūsu ekspertu pieredzi un zināšanas.

3. Zaļo tehnoloģiju inkubators (ZTI) CleanTech biznesa ideju konkurss ClimateLaunchpad

Projekta ietvaros ZTI meklē labāko biznesa ideju Eiropā, kas risina klimata pārmaiņu jautājumus. Mūsu Biznesa vadības un Finanšu konsultanti nodrošināja konsultācijas labākajiem šī projekta dalībniekiem.

4. Sociālā biznesa platforma BlindArt

Zvērinātu advokātu birojs PwC Legal sniedza juridiskās konsultācijas, atbalstot iniciatīvu attīstīt sociālo biznesa platformu BlindArt. Projekts veltīts neredzīgajiem un vājredzīgajiem cilvēkiem.

5. Pētera Avena labdarības fonds “Paaudze”

Fonda mērķis ir bērnu veselības aizsardzība, stipendijas zinātnes jomā un kultūras iniciatīvu atbalsts. PwC Nodokļu nodaļa Ņinas Podvinskas vadībā sniedz fondam nodokļu un juridiskās konsultācijas saistībā ar Dobeles mūzikas skolas pārbūves projektu, kas nodrošinās skolas audzēkņiem mūsdienu prasībām atbilstošus mācību apstākļus, kā arī palīdzēs attīstīt iestādi kā mūzikas kultūras centru.

6. Asinsdonoru diena

Mūsu kolēģi ik gadu piedalās Asinsdonoru dienā, kas tiek organizēta biroja telpās.

7. Labdarības kustība “Rūķi”

Tuvojoties Ziemassvētkiem, mēs pievienojamies labdarības projektam “Rūķi”, kas katru gadu sarūpē dāvanas mazturīgajām ģimenēm no Latgales. Šogad mūsu biroja darbiniekiem bija iespējas papildīt individuālās vajadzības, kas tika apkopotas vienotā sarakstā. Tādejādi šis process kļuva vēl sirsnīgāks un iesaistošāks.

8. Dzīvnieku patversme Ulūbele

Šogad, tāpat kā citus gadus, viesojāmies dzīvnieku patversmē Ulūbele, lai parūpētos par dzīvniekiem.

Mūsu uzņēmums katram darbiniekam piešķir divas stundas mēnesī, ko var veltīt sociālajām aktivitātēm vai brīvprātīgajam darbam.

Mūsu uzņēmuma kultūra

73%

2017

No aptaujas Global People survey 2017. gadā

“PwC virza pozitīvas sociālās pārmaiņas ar darbu, ko mēs darām katru dienu”

83%

2017

“Kā komanda mēs apzināmies un svinam panākumus”

Finanšu informācija par pārskata gadu, kas beidzās 2017. gada 30. jūnijā

PricewaterhouseCoopers SIA apgrozījums	EUR
Obligātās revīzijas pakalpojumi sabiedriskas nozīmes struktūrām un struktūrām, kas pieder pie uzņēmumu grupas, kuras mātesuzņēmums ir sabiedriskas nozīmes struktūra	1,577,448
Obligātās revīzijas pakalpojumi citām struktūrām	1,661,852
Atļautie ar revīziju nesaistītie pakalpojumi PricewaterhouseCoopers SIA revidētajām struktūrām	793,571
Ar revīzijas nesaistīti pakalpojumi citām struktūrām	2,773,656
	6,806,527

Apliecinājums

Pēc PwC labākās pārlicības šajā ziņojumā sniegtā informācija ir patiesa un atbilst Eiropas Savienības Regulas 537/2014 īpašajām prasībām attiecībā uz sabiedriskas nozīmes struktūru obligāto revīziju un Latvijas Republikas Revīzijas pakalpojumu likuma 33.1 panta prasībām šī dokumenta publicēšanas datumā.

Zlata Elksniņa-Zaščirinska
PricewaterhouseCoopers SIA
Valdes priekšsēdētāja
2017. gada 31. oktobrī

Pielikums

Revidētās finanšu institūcijas un publiskās nozīmes uzņēmumi

PricewaterhouseCoopers SIA pārskata gadā, kas beidzās 2017. gada 30. jūnijā, sniedza ar likumu noteiktas revīzijas pakalpojumus šādām sabiedriskas nozīmes struktūrām:

- *Expobank AS*
- *Norvik Banka AS*
- *SEB banka AS*
- *Pasta banka AS*
- *Reģionālā investīciju banka AS*
- *Rigensis banka AS*
- *SEB Dzīvības apdrošināšana AAS*
- *Ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība “Nordea Pensions Latvia”*
- *Akciju sabiedrība “NORVIK ieguldījumu pārvaldes sabiedrība”*
- *Ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība “SEB Investment Management”*
- *Ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība “INVL Asset Management”*
- *Akciju sabiedrība “Nordea Latvijas atklātais pensiju fonds”*
- *Akciju sabiedrība “INVL atklātais pensiju fonds”*
- *Akciju sabiedrība “SEB atklātais pensiju fonds”*
- *AS “Latvijas Gāze”*
- *AS “Latvijas Balzams”*
- *mogo, AS*
- *AS “Reverta”*

PwC tīkla uzņēmumi

PwC tīkla dalībnieku, kas veic revīzijas pakalpojumus, kopējais apgrozījums no finanšu pārskatu un konsolidēto finanšu pārskatu obligātās revīzijas, pēc iespējami labākajiem aprēķiniem, sastāda aptuveni 3,1 miljards eiro. Šis skaitlis ietver katra uzņēmuma apgrozījumu pēdējā finanšu gadā, kas pārrēķināts eiro izteiksmē pēc finanšu gada beigu datuma valūtas maiņas kursa. Turpmāk sniegtajā tabulā ir norādīts katra pilnvarotā revidenta vārds vai

firmas nosaukums, kas 2016. gada 31. decembrī darbojās kā individuāli praktizējošs revidents vai revīzijas uzņēmums un ir pilntiesīgs PwC tīkla dalībnieks no ES vai EEZ dalībvalstīm, un nosauktas valstis, kurās katrs darbojas kā individuāli praktizējošs revidents vai revīzijas uzņēmums un ir kvalificēts kā zvērināts revidents un tam ir sava juridiskā adrese, centrālā administrācija vai uzņēmējdarbības vieta.

Tīkla dalībvalsts	Uzņēmuma vai revidenta vārds
Austrija	PwC Wirtschaftsprüfung GmbH, Wien
Austrija	PwC Oberösterreich Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Linz
Austrija	PwC Kärnten Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Klagenfurt
Austrija	PricewaterhouseCoopers Vorarlberg Wirtschaftsprüfungs GmbH, Dornbirn
Austrija	PwC Steiermark Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Graz
Austrija	PwC Salzburg Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Salzburg
Austrija	PwC Österreich GmbH, Wien
Beļģija	PricewaterhouseCoopers Bedrijfsrevisoren bcvba/Reviseurs d'enterprises scrl
Beļģija	SPRL PricewaterhouseCoopers Audit Services
Bulgārija	PricewaterhouseCoopers Audit OOD
Horvātija	PricewaterhouseCoopers d.o.o
Kipra	PricewaterhouseCoopers Limited
Čehija	PricewaterhouseCoopers Audit s.r.o
Dānija	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Igaunija	AS PricewaterhouseCoopers
Somija	PricewaterhouseCoopers Oy
Somija	PwC Julkistarkastus Oy
Francija	PricewaterhouseCoopers Audit
Francija	PricewaterhouseCoopers Entreprises
Francija	Diagnostic Révision Conseil
Francija	PricewaterhouseCoopers PME Commissariat aux comptes

Tikla dalībvalsts	Uzņēmuma vai revidenta vārds
Francija	M. Philippe Aerts
Francija	M. Jean-Laurent Bracieux
Francija	M. Didier Brun
Francija	M. Didier Cavanie
Francija	M. Hubert de Rocquigny
Francija	M. Didier Falconnet
Francija	M. François Miane
Francija	M. Yves Moutou
Francija	M. Claude Palméro
Francija	M. Antoine Priollaud
Vācija	PricewaterhouseCoopers AG Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Vācija	Wibera WPG AG
Vācija	PwC FS Tax GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Griekija	PricewaterhouseCoopers Auditing Company SA
Ungārija	PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló Kft.
Islande	PricewaterhouseCoopers ehf
Īrija	PricewaterhouseCoopers
Itālija	PricewaterhouseCoopers Spa
Latvija	PricewaterhouseCoopers SIA
Lichtenšteina	PricewaterhouseCoopers AG
Lietuva	PricewaterhouseCoopers UAB
Luksemburga	PricewaterhouseCoopers, Société coopérative
Malta	PricewaterhouseCoopers Malta
Nīderlande	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Nīderlande	Coöperatie PricewaterhouseCoopers Nderland U.A
Norvēģija	PricewaterhouseCoopers AS
Polija	PricewaterhouseCoopers Polska sp. z.o.o.
Polija	PricewaterhouseCoopers sp. z.o.o.
Portugāle	PricewaterhouseCoopers & Associados-Sociedade de Revisores Oficiais do Contas Lda
Rumānija	PricewaterhouseCoopers Audit S.R.L.
Slovākija	PricewaterhouseCoopers Slovensko s.r.o.
Slovēnija	PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Spānija	PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.
Zviedrija	PricewaterhouseCoopers AB
Zviedrija	Ohrlings PricewaterhouseCoopers
Lielbritānija	PricewaterhouseCoopers LLP
Lielbritānija	PricewaterhouseCoopers AS LLP
Lielbritānija	James Chalmers
Lielbritānija	Richard Sexton

---

*Mēs palīdzam
organizācijām strādāt
gudrāk un attīstīties vēl
straujāk*